

Vanhan kansanrunoutemme antologia.

Suomen kansalliskirjallisuus III. Vanhaa kansanrunoutta julkaistuna alkuperäisten kirjaanpanojen mukaan. Toimittaneet *V. Tarkkainen* ja *Hertta Harmas*. 576 siv. Otava.

Suurisuuntaisesta, 15-osaisesta kokoomateoksesta »Suomen kansalliskirjallisuus» on viimeisenä valmistunut III osa, joka sisältää vanhaa kansanrunouttamme julkaistuna alkuperäisten kirjaanpanojen mukaan. Sarjan I osa käsittää kuten muistetaan Kalevalan ja II osa muihin kansanrunousjulkaisuihin sisältyvää sekä 1500—1700-lukujen asiakirjoista ja käsikirjoituksista poimittua kansanrunoutta. Nyt valmistuneen III osan erikoisuutena on siis, että sen näytteet ovat kansanrunoutta sanan varsinaisimmassa merkityksessä, s.o. vanhoja kansarunoja siinä muodossa, jossa kerääjät ovat ne laulajilta muistiin merkinneet. Valikoiman lähteenä on ollut Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran suuri tieteellinen julkaisusarja, 32-osainen, 85,000 toisintoa ja n. 1,350,000 säettä sisältävä »Suomen kansan vanhat runot», jonka valtavan runoaarteiston ydinmehu näin on saatettu suuren yleisön ulottuville. Ja samalla kuin lukija pääsee tutustumaan itse runonäytteisiin, hän saa tietää myös laulajien nimen (kuitenkin vain kuuluisimpien laulajien, muutoin ainoastaan laulajan sukupuolen) sekä kunkin runon keräyspaikan ja muistiinmerkitsijän.

Asian luonteesta johtuu, että tässä »Suomen kansalliskirjallisuuden» osassa eivät ole tulleet kysymykseen sellaiset kirjailijanelämäkerrat, joita muissa osissa on eri osastojen alussa. Mutta sen sijaan tämä osa sisältää erittäin valaisevat johdannot, joissa tehdään selkoa eepillisestä, lyrillisestä ja loitsurunoudesta, itkuvirsistä ja Inkerin häärunoista, kaikki muut prof. V. TARKKAISEN kirjoittamia paitsi häärunoja koskeva, joka on prof. V. SALMISEN laatima. Eepillisiä runoja käsittelevä johdanto, joka on kaikkein laajin ja mielenkiintoisin, sisältää aluksi katsauksen runojen keruuseen ja laulualueisiin sekä koskettelee tunnettuja kiistakysymyksiä runojen karjalaisuudesta ja länsisuomalaisuudesta, historiallisuudesta ja taruperäisyydestä. Johdanto esittää sitten runot eri kerrostumien mukaisina ryhminä, tarkastellen ensin kalevalaista sankari-epiikkaa, sitten katolisen ajan epiikkaa ja lopuksi uudempaa kertoma-runoutta. Liittyen samalla melko kiinteästi itse antologian runonäytteisiin tämä johdanto antaa lukijalle mahdollisuuden syventyä yksityisten runojen tarkasteluun aivan toisenlaisin edellytyksin, kuin jos hänen

olisi se tehtävä ilman tätä asiantuntevaa ja valaisevaa opastusta. Samaa on sanottava muistakin, melkoista suppeammista johdannoina.

Myös itse runonäytteiden julkaisemiseen on pantu mitä suurinta huolta, mikä tulee näkyviin mm. niiden selkeässä ryhmittelyssä. Ne on sitä paitsi varustettu runsain sanaselityksin, joiden liittäminen kunkin runon loppuun tekee niiden käytön lukemisen yhteydessä nopeaksi ja vaivattomaksi. Tekstien julkaiseminen on muutoin tapahtunut täsmällisten näkökohtien mukaan, joista toimittajat tekevät selkoa valikoiman alkulauseessa. Määräävänä periaatteena on ollut mahdollisimman suuri uskollisuus kansan suusta muistiinmerkittyjä runotoisintoja kohtaan.

Kaiken kaikkiaan voidaan sanoa, että tämä valikoima sekä näytteidensä laadun ja runsauden että järjestelmällisyytensä vuoksi antaa erittäin monipuolisen ja täyteläisen kuvan vanhasta kansanrunoudestamme. Jättiläisteos »Suomen kansan vanhat runot» on tutkimuksen ehtymätön aitta ja täydellinen tae runoarteistomme säilymisestä jälkipolville kaikkien tuhopommitustenkin uhalla. Nyt ilmoitettavanamme oleva antologia on teos, jonka avulla vanha kansanrunoutemme toivotavasti tulee suurelle yleisölle entistä tutummaksi ja läheisemmäksi.

K. N.